

19. VYHODNOCENÍ PŘEDPOKLÁDANÝCH DŮSLEDKŮ NAVRHOVANÉHO ŘEŠENÍ NA ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND

19.1. ODŮVODNĚNÍ

19.1.1. METODIKA PRÁCE

Vyhodnocení předpokládaných důsledků na zemědělský půdní fond bylo provedeno ve smyslu

- zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších právních předpisů,
- vyhlášky MŽP č. 13/1994 Sb., kterou se upravují podrobnosti ochrany půdního fondu ve znění pozdějších právních předpisů, a přílohy 3 této vyhlášky,
- metodického pokynu odboru ochrany lesa a půdy MŽP ČR ze dne 1. 10. 1996 č.j. OOLP/1067/96 k odnímání půdy ze zemědělského půdního fondu podle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších právních předpisů.

Jako podklad pro zpracování zemědělské přílohy byl použit koncept územního plánu, zpracovaný ve smyslu zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu a souvisejících předpisů. Dle § 58 tohoto zákona byla vymezena i hranice zastavěného území, a to způsobem, jakým ji interpretuje výklad poskytovaný MMR a jeho organizační složkou ÚÚR.

Existující pozemky stejného účelu využití, které by tvořily podměrečnou základní plochu, tj. základní plochu menší než 0,5 ha, jsou agregovány, a to i do základních ploch, které slouží jinému účelu využití.

19.1.2. STRUKTURA PŮDNÍHO FONDU V ÚZEMÍ

Struktura půdního fondu v řešeném území je podrobně analyzována v tabulkách 1a a 1b na konci tohoto svazku.

Z nich vyplývá, že zemědělský půdní fond v Brně zaujímá rozlohu 7 953,75 ha, což je 35 % výměry města.

Nejvíce zemědělské půdy se nachází v katastrech Chrlice (726 ha), Líšeň (604 ha), Tuřany (587 ha), Žebětín (477 ha), Komín (425 ha), Bosonohy (401 ha). Orné půdy je nejvíce v Chrlicích (671 ha), Tuřanech (502 ha), Líšni (457 ha), Žebětíně (384 ha), Komíně (342 ha) a Bosonohách (305 ha).

Procentuální zastoupení zemědělské půdy je nejvyšší v Dvorskách (82 %), Chrlicích (76 %), Přízřenicích (71 %) Holáskách (69 %), Ivanovicích (67 %) a Tuřanech (61 %).

V zastoupení jednotlivých druhů pozemků zemědělské půdy převládá orná půda – 23 % území města, sady a zahrady – 10 % území města. Více jak 50 % území je zorněno v Dvorskách (dokonce 79 %), Chrlicích, Tuřanech, Holáskách a Přízřenicích. Největší výměra sadů a zahrad je v katastru Líšeň (120 ha), dále v katastrech Židenice, Jundrov, Bystrc, Sadová, Nový Lískovec.

19.1.3. AGRONOMICKÁ KVALITA PŮDY

Východím podkladem při ochraně zemědělského půdního fondu při územně plánovací činnosti jsou bonitované půdně ekologické jednotky. Pětimístný kód půdně ekologických jednotek (dále jen BPEJ) definovaných vyhláškou Ministerstva zemědělství ČR č. 327/1998 Sb., ve znění pozdějších právních předpisů, vyjadřuje:

- 1. místo** - Klimatický region.
- 2. a 3. místo** - Hlavní půdní jednotka – je syntetická agronomická jednotka charakterizovaná půdním typem, subtypem, substrátem a zrnitostí včetně charakteru skeletovitosti, hloubky půdního profilu a vláhového režimu v půdě.
- 4. místo** - Kód kombinace sklonitosti a expozice.
- 5. místo** - Kód kombinace skeletovitosti a hloubky půdy.

Pomocí tohoto pětimístného kódu se přiřazuje jednotlivým BPEJ třída ochrany zemědělské půdy (I. – V.) dle Metodického pokynu odboru ochrany lesa a půdy MŽP ČR ze dne 1. 10. 1996 č.j. OOLP/1067/96 k odnímání půdy ze zemědělského půdního fondu podle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších právních předpisů. Podle klimatického regionu a hlavní půdní jednotky je rovněž stanovena základní sazba odvodů při záboru zemědělské půdy ve smyslu přílohy a zákona ČNR č. 334/1992 Sb.

19.1.4. KLIMATICKÉ REGIONY

Převážná část města se nachází v klimatickém regionu T2 - teplém, mírně suchém. Líšeň, část Židenic, Soběšice, Jehnice, Ořešín, Ivanovice a okraj Medlánek zasahují do klimatického regionu T3 (teplý, mírně vlhký). Útěchov se nachází v klimatickém regionu MT2 - mírně teplém, mírně vlhkém.

19.1.5. PŮDNÍ TYPY A SUBTYPY

Půdní typy na území města byly podrobně popsány v průzkumech k územnímu plánu následovně:

ČERNOZEMĚ

Jsou převládajícím půdním typem na území Brna. Vytvořily se v nejteplejší a nejsušší části území. Půdotvorným substrátem černozeří jsou hlavně spraše, v menší míře slinité sedimenty a místně písčité sedimenty mořského neogénu.

V řešeném území jsou zastoupeny tyto hlavní půdní jednotky:

Černozeří modální (na spraši) půdy středně těžké, bez skeletu, velmi hluboké, převážně s příznivým vodním režimem. Jsou nejtypičtějším a nejrozšířenějším půdním subtypem v Brně. Jsou vymezeny v k.ú. Slatiny, Tuřan, Přízřenic, Dolních Heršpic a Bosonoh. Jedná se o velmi hluboké půdy se středně hlubokou ornici, převážně s příznivým vodním režimem.

Černozeří smyté a silně smyté na spraši - jsou méně úrodné než černozeří typické v důsledku nižšího obsahu humusu a menší mocnosti humusového horizontu. v současnosti podléhají také vodní erozi. Trpí nedostatkem vláhy, zejména ve svažitějších polohách. Nachází se v katastru Líšně, Bohunic, Nového Lískovce, v menší míře v katastru Slatiny, Židenic, Přízřenic, Dolních a Horních Heršpic.

Černozeří pelické na velmi těžkých substrátech, těžké až velmi těžké s vylehčeným ornicičním horizontem, ojediněle šterkovité, s tendencí povrchového převlhčení v profilu v menších plochách se nachází v Černých Polích, Líšni, Starém Lískovci, Medláncích, Ivanovicích, Brněnských Ivanovicích, Černovicích, Chrlicích, Tuřanech.

Černozeří arenické na písčitéch sedimentech. Vyskytují se v Holáskách, Tuřanech a Brněnských Ivanovicích. Jsou to půdy vysychavé, propustné, s nižší kapilaritou.

Černozeří luvické se nachází v katastrálním území Líšně, Přízřenic, Dolních Heršpic, Bohunic, Nového Lískovce, Králova Pole. Jsou to půdy velmi hluboké, mají podobné vlastnosti jako černozeří smyté až silně smyté.

Černozeří pelické se nachází na menších plochách v katastru Chrlic, Dolních Heršpic, Přízřenic. Vytvořily se v mělkých terénních depresích, půdotvorným substrátem je spraš. Jsou to půdy s vyšším obsahem humusu a vyšší vlhkostí profilu.

HNĚDOZEMĚ

Hnědozeří jsou druhým nejrozšířenějším půdním představitelem na území města Brna. Vyskytují se na větších souvislých plochách ve všech jeho částech. Hnědozeří najdeme většinou v podmínkách relativně chladnějšího a vlhčího klimatu a vyšších nadmořských výšek než černozeří. Hnědozeří jsou vázány převážně na mírně svažitě polohy. Půdotvorným substrátem jsou především spraše, v malém rozsahu se uplatňují též svahoviny z převážně kyselého materiálu i svahoviny karbonátové.

Hnědozeří na sprašových hlínách jsou velmi hluboké půdy se středně hlubokou nebo hlubokou ornici. Silně smyté mají většinou oproti normálním hnědozeřím nižší obsah humusu.

Hnědozeří na svahovinách, a to jednak na svahovinách z převážně kyselého substrátu, tak na svahovinách z převážně karbonátového substrátu. Tyto půdy se vyskytují jen lokálně.

LUVIZEMĚ

Tyto půdy se vyskytují pouze na malé ploše u Bystrce, a proto jsou celkem bezvýznamným půdním zástupcem na území města.

KAMBIZEMĚ

Tyto půdy jsou rozšířeny na rozmanitých matečních horninách, mají oproti výše uvedeným půdám výrazně vyšší podíl skeletu. v řešeném území se jako půdotvorný materiál kambizemí uplatňují hlavně granitoidy, devonské a kulmské slepence a pískovce, rovněž klastické neogenní sedimenty. Základním půdotvorným procesem kambizemí je vnitropůdní zvětrávání, jehož intenzita závisí na minerálním složení substrátu.

Kambizemě modální jsou rozšířeny ve svažitějších polohách. Půdotvorným substrátem jsou granitoidy, devonské a kulmské slepence i pískovce a převážně písčité sedimenty mořského neogénu.

Kambizemě modální dystrické na kyselých horninách ze skupiny žul (granodiorit) najdeme v katastru Nového Lískovce, Bosonoh, Kohoutovic, Jundrova, Žebětína, Bystrce, Kníniček, Komína, Žabovřesk, Medlánek, Ivanovic, Řečkovice, Mokré Hory, Ořešína, Jehnic, Králova Pole, Soběšic, Útěchova, Obřan, Maloměřic a Židenic. Jsou to především mělké půdy.

Kambizemě modální eubazické až mezobazické se nachází omezeně v k.ú. Líšeň, Bohunice, Komín, Řečkovice.

Kambizemě oglejené - vznikly především na slinitých sedimentech mořského neogénu. Vyskytují se v katastrech Líšně, Obřan, Soběšic, Medlánek, Ivanovic, Bystrce, Kníniček a Bohunic.

Kambizemě illimerizované - se vyskytují v katastru Soběšic.

Arenozemě a regozemě vznikly na terasových šterkopiscích na okraji tuřanské terasy. v katastrech Černovic, Brněnských Ivanovic, Holásek, Tuřan a Chrlic.

Rendziny - vytvořily se většinou v mírně svažitém reliéfu na karbonátových horninách. Nachází se okrajově v u Líšně, Židenic a Maloměřic.

FLUVIZEMĚ

Půdy vyplňují širokou rovinnou nivu řeky Svratky a Svitavy a nivy jejich drobnějších přítoků. Největší plošné rozšíření mají v oblasti Dyjsko-svrateckého úvalu. Jako půdotvorný substrát se uplatňují především nevápnité (místa slabě vápnité) nivní uloženiny, místa jsou půdotvorným substrátem také vápnité nivní uloženiny. Hladina podzemních vod vykazuje značné kolísání a řídí se hydrologickým režimem svých toků.

Fluvizemě modální - jsou nejrozšířenějším představitelem naplavených půd. Na větších plochách ji najdeme hlavně v jižní části, ale také v kotlinách řeky Svratky (k.ú. Chrlice, Přízřenice, Dolní a Horní Heršpice, Holásky, Brněnské Ivanovice, Komárov, Jundrov, Žabovřesky, Bystrc, Kníničky).

Fluvizemě karbonátové - jsou vymezeny na několika místech u Černovic, Komárova, Modřic, Maloměřic a Bystrce. Vznikly ve stejných podmínkách jako předešlá fluvizem s tím rozdílem, že půdotvorným substrátem jsou vápnité nivní uloženiny.

Fluvizemě glejové - na nivních uloženinách, těžké i velmi těžké, bez skeletu, vláhové poměry nepříznivé, vyžadují regulaci vodního režimu. Vyskytují v katastru Komárova a Žebětína.

Fluvizemě glejové karbonátové – nacházejí se v potočních nivách v katastru Bosonoh, Bystrce a Holásek.

GLEJOVÉ PŮDY

Do této podskupiny půd jsou řazeny gleje, které se vyskytují na území města, společně s pseudogleji a stagnogleji, od kterých se odlišují jenom nepatrně. Vyskytují se jenom ojediněle.

Gleje modální i modální zrašelinělé se nachází v nivě Ponávky a v úzkých terénních depresích v k.ú. Soběšic.

Fyzikální vlastnosti těchto půd jsou nepříznivé, zvláště u zrnitostně těžkých půd.

ČERNICE

Tyto půdy se vyskytují v oblasti Dyjsko-svrateckého úvalu (niva řeky Svratky a Svitavy) a v oblasti Brněnské vrchoviny (v údolí potoka Ponávka, západně od Jehnic a Ořešína).

Půdotvorným substrátem černic půd jsou nevápnité, v menší míře též vápnité nivní uloženiny. Černice vznikly v okrajových polohách niv.

Černice modální - se nachází ve velkém souvislém celku jižně od Černovic, v katastru Holásek a Chrlic. Půdotvorným substrátem jsou nevápnité nivní uloženiny. Jsou to půdy velmi hluboké, slaběji provzdušněné, jejich vodní režim je vcelku příznivý, jsou vláhou dobře zásobeny.

Černice modální karbonátové a černice arenické na nivních uloženinách, spraši i sprašových hlínách, středně těžké, bez skeletu, příznivé vláhové podmínky až mírně vlhčí - nachází se jižně od Přízřenic.

Černice glejové - těžké a velmi těžké, bez skeletu, nepříznivé vláhové poměry v důsledku vysoké hladiny spodní vody, vyskytují se jenom v úzkém údolí potoka Ponávka, západně od Jehnic a Ořešína.

19.1.6. HLAVNÍ PŮDNÍ JEDNOTKY DLE KLASIFIKACE BPEJ

Na území města Brna se vyskytují tyto hlavní půdní jednotky:

01 - Černozemě modální, černozemě karbonátové, na spraších nebo karpatském flyši, půdy středně těžké, bez skeletu, velmi hluboké, převážně s příznivým vodním režimem

02 - Černozemě luvické na sprašových pokryvech, středně těžké, bez skeletu, převážně s příznivým vodním režimem

03 - Černozemě černické, černozemě černické karbonátové na hlubokých spraších s podložím jílu, slínů či teras, středně těžké; bezskeletovité, s vodním režimem příznivým až mírně převlhlčeným

04 - Černozemě arenické na píscích nebo na mělkých spraších (maximální překryv do 30 cm) uložených na píscích a šterkopiscích, zrnitostně lehké, bezskeletovité, silně propustné půdy s výsušným režimem

05 - Černozemě modální a černozemě modální karbonátové, černozemě luvické a fluvizemě modální i karbonátové na spraších s mocností 30 až 70 cm na velmi propustném podloží, středně těžké, převážně bezskeletovité, středně výsušné, závislé na srážkách ve vegetačním období

06 – Černozemě pelické a černozemě černické pelické na velmi těžkých substrátech (jílech, slínech, karpatském flyši a tercierních sedimentech), těžké až velmi těžké s vylehčeným orníčním horizontem, ojediněle šterkovité, s tendencí povrchového převlhlčení v profilu

07 - Smonice modální a smonice modální karbonátové, černozemě pelické a černozemě černické pelické, vždy na velmi těžkých substrátech, celoprofilově velmi těžké, bezskeletovité, často povrchově periodicky převlhlčované

08 - Černozemě modální a černozemě pelické, hnědozemě, luvizemě, popřípadě i kambizemě luvické, smyté, kde dochází ke kultivaci přechodného horizontu nebo substrátu na ploše větší než 50 %, na spraších, sprašových a svahových hlínách, středně těžké i těžší, převážně bez skeletu a ve vyšší sklonitosti

10 - Hnědozemě modální včetně slabě oglejených na spraších, středně těžké s mírně těžší spodinou, bez skeletu, s příznivými vláhovými poměry až sušší

11 - Hnědozemě modální včetně slabě oglejených na sprašových a soliflukčních hlínách (prachovicích), středně těžké s těžší spodinou, bez skeletu, s příznivými vlhkostními poměry

12 - Hnědozemě modální, kambizemě modální a kambizemě luvické, všechny včetně slabě oglejených forem na svahových (polygenetických) hlínách, středně těžké s těžkou spodinou, až středně skeletovité, vododržné, ve spodině s místním převlhlčením

14 - Luvizemě modální, hnědozemě luvické včetně slabě oglejených na sprašových hlínách (prachovicích) nebo svahových (polygenetických) hlínách s výraznou eolickou příměsí, středně těžké s těžkou spodinou, s příznivými vláhovými poměry

15 - Luvizemě modální a hnědozemě luvické, včetně oglejených variet na svahových hlínách s eolickou příměsí, středně těžké až těžké, až středně skeletovité, vláhově příznivé pouze s krátkodobým převlhlčením

18 - Rendziny modální, rendziny kambické a rendziny vyluhované na vápencích a travertinech, středně těžké lehčí až těžké, slabé až středně skeletovité, méně vododržné

19 - Pararendziny modální, kambické i vyluhované na opukách a tvrdých slínovcích nebo vápnitých svahových hlínách, středně těžké až těžké, slabé až středně skeletovité, s dobrým vláhovým režimem až krátkodobě převlhlčené

20 - Pelozemě modální, vyluhované a melanické, regozemě pelické, kambizemě pelické i pararendziny pelické, vždy na velmi těžkých substrátech, jílech, slínech, flyši, tercierních sedimentech a podobně, půdy s malou vodopropustností, převážně bez skeletu, ale i středně skeletovité, často i slabě oglejené

21 - Půdy arenického subtypu, regozemě, pararendziny, kambizemě, popřípadě i fluvizemě na lehkých, nevododržných, silně výsušných substrátech

22 - Půdy jako předcházející HPJ 21 na mírně těžších substrátech typu hlinitý písek nebo písčité hlína s vodním režimem poněkud příznivějším než předcházející

25 - Kambizemě modální a vyluhované, eubazické až mezobazické, výjimečně i kambizemě pelické na opukách a tvrdých slínovcích, středně těžkém flyši, permokarbonu, středně těžké, až středně skeletovité, půdy s dobrou vodní kapacitou

27 - Kambizemě modální eubazické až mezobazické na pískovcích, drobách, kulmu, brdském kambriu, flyši, zrnitostně lehké nebo středně těžké lehčí, s různou skeletovitostí, půdy výsušné

29 - Kambizemě modální eubazické až mezobazické včetně slabě oglejených variet, na rulách, svorech, fylitech, popřípadě žulách, středně těžké až středně těžké lehčí, bez skeletu až středně skeletovité, s převažujícími dobrými vláhovými poměry

32 - Kambizemě modální eubazické až mezobazické na hrubých zvětralinách, propustných, minerálně chudých substrátech, žulách, syenitech, granodioritech, méně ortorulách, středně těžké lehčí s vyšším obsahem grusu, vláhově příznivější ve vlhčím klimatu

37 - Kambizemě litické, kambizemě modální, kambizemě rankerové a rankery modální na pevných substrátech bez rozlišení, v podomíči od 30 cm silně skeletovité nebo s pevnou horninou, slabě až středně skeletovité, v ornici středně těžké lehčí až lehké, převážně výsušné, závislé na srážkách

38 - Půdy jako předcházející HPJ 37, zrnitostně však středně těžké až těžké, vzhledem k zrnitostnímu složení s lepší vododržností

- 40 - Půdy se sklonitostí vyšší než 12 stupňů, kambizemě, rendziny, pararendziny, rankery, regozemě, černozemě, hnědozemě a další, zrnitostně středně těžké lehčí až lehké, s různou skeletovitostí, vláhově závislé na klimatu a expozici
- 41 - Půdy jako u HPJ 40 avšak zrnitostně středně těžké až velmi těžké s poněkud příznivějšími vláhovými poměry
- 42 - Hnědozemě oglejené na sprašových hlínách (prachovicích), spraších, středně těžké, bez skeletu, se sklonem k dočasnému převlhčení
- 48 - Kambizemě oglejené, rendziny kambické oglejené, pararendziny kambické oglejené a pseudogleje modální na opukách, břidlicích, permokarbonu nebo flyši, středně těžké lehčí až středně těžké, bez skeletu až středně skeletovité, se sklonem k dočasnému, převážně jarnímu zamokření
- 50 - Kambizemě oglejené a pseudogleje modální na žulách, rulách a jiných pevných horninách (které nejsou v HPJ 48,49), středně těžké lehčí až středně těžké, slabé až středně skeletovité, se sklonem k dočasnému zamokření
- 54 - Pseudogleje pelické, pelozemě oglejené, pelozemě vyluhované oglejené, kambizemě pelické oglejené, pararendziny pelické oglejené na slínech, jílech mořského neogenu a flyše a jílovitých sedimentech limnického terciéru (sladkovodní svrchnokřídové a tercierní uložení), těžké až velmi těžké, s velmi nepříznivými fyzikálními vlastnostmi
- 56 - Fluvizemě modální eubazické až mezobazické, fluvizemě kambické; koluvizemě modální na nivních uloženinách, často s podložím teras, středně těžké lehčí až středně těžké, zpravidla bez skeletu, vláhově příznivé
- 57 - Fluvizemě pelické a kambické eubazické až mezobazické na těžkých pivních uloženinách, až velmi těžké, bez skeletu, příznivé vlhkostní poměry až převlhčení
- 58 - Fluvizemě glejové na nivních uloženinách, popřípadě s podložím teras, středně těžké nebo středně těžké lehčí, pouze slabě skeletovité, hladina vody níže 1 m, vláhové poměry po odvodnění příznivé
- 59 - Fluvizemě glejové na nivních uloženinách, těžké i velmi těžké, bez skeletu, vláhové poměry nepříznivé, vyžadují regulaci vodního režimu
- 60 - Černice modální, černice modální karbonátové a černice arenické na nivních uloženinách, spraši i sprašových hlínách, středně těžké, bez skeletu, příznivé vláhové podmínky až mírně vlhčí
- 61 - Černice pelické i černice pelické karbonátové na nivních uloženinách, sprašových hlínách, spraších, jílech i slínech, těžké i velmi těžké, bez skeletu, sklon k převlhčení
- 62 - Černice glejové, černice glejové karbonátově na nivních uloženinách, spraši i sprašových hlínách, středně těžké i lehčí, bez skeletu, dočasně zamokřené spodní vodou kolísající v hloubce 0,5 - 1 m
- 63 - Černice pelické glejové i karbonátové na nivních uloženinách, jílech a slínech, těžké a velmi těžké, bez skeletu, nepříznivé vláhové poměry v důsledku vysoké hladiny spodní vody
- 64 - Gleje modální, stagnogleje modální a gleje fluvické na svahových hlínách, nivních uloženinách, jílovitých a slinitých materiálech, zkulturnělé, s upraveným vodním režimem, středně těžké až velmi těžké, bez skeletu nebo slabé skeletovité
- 67 - Gleje modální na různých substrátech často vrstevnatě uložených, v polohách širokých depresí a rovinných celků, středně těžké až těžké, při vodních tocích závislé na výšce hladiny toku, zaplavované, těžko odvodnitelné
- 68 - Gleje modální i modální zrašelinělé, gleje histické, černice glejové zrašelinělé na nivních uloženinách v okolí menších vodních toků, půdy úzkých depresí včetně svahů, obtížně vymezitelné, středně těžké až velmi těžké, nepříznivý vodní režim
- 70 - Gleje modální, gleje fluvické a fluvizemě glejové na nivních uloženinách, popřípadě s podložím teras, při terasových částech širokých niv, středně těžké až velmi těžké, při zvýšené hladině vody v toku trpí záplavami

19.17. TŘÍDY OCHRANY ZEMĚDĚLSKÝCH PŮD

Zařazení půd do třídy ochrany odpovídá kombinaci klimatického regionu, hlavní půdní jednotky, sklonitosti a skeletovitosti.

I. TŘÍDA OCHRANY

Do první třídy ochrany jsou zařazeny bonitně nejcennější půdy v jednotlivých klimatických regionech, které se na území Brna vyskytují, v rovinatých, případně mírně sklonitých pozemcích, hluboké, většinou bezskeletovité. Převážně je tvoří fluvizemě a černice v nivách vodních toků Svratky, Svitavy, Ponávky, Leskavy, Vrbovce (HPJ 56 a 60) a černozemě a hnědozemě na spraších (HPJ 01, 02, 03, 10). Měly by být odnímány výjimečně, a to převážně pro záměry související s obnovou ekologické stability krajiny.

Do této třídy jsou potenciálně řazeny již většinou zastavěné pozemky v historickém jádru města Brna a severně od něj až po Královo Pole, v široké nivě Svratky a Svitavy, ve Slatině, Černovicích, v Žabovřekách, Stránicích, v Líšni na území bývalého Zetoru.

Navrhovaná urbanizace Komárova, Horních Heršpic, Dolních Heršpic, Přízřenic a západní části Chrlic se odehrává na těchto cenných půdách. Zároveň je v tomto území preferováno budování městské a krajinné zeleně (Žabovřeské louky, Jižní jezera - Splavisko, Cacovický ostrov, Černovická terasa, biokoridor Svratky).

II. TŘÍDA OCHRANY

Do druhé třídy ochrany jsou řazeny zemědělské půdy nadprůměrných produkčních schopností, vysoce chráněné, jen podmíněně odnímatelné. Potenciálně tyto půdy zaujímají na území města největší rozlohu i když jsou už velmi často pokryty intenzivní zástavbou. Tvoří je převážně černozemě ve svažitéjších polohách, dále hvalitní hnědozemě a luvizemě (HPJ 01, 02, 06, 08, 10, 11, 12, 14, 42), v nivách řek fluvizemě s příznivými vláhovými poměry (HPJ 57, 58, 61, 62). Je na nich umístěna zástavba Králova Pole, Řečkovic, Medlánek, Komína, Bystrce, Žebětína, Bosonoh, Bohunic a Starého Lískovce, Židenic, části Jundrova, Stránic, Kohoutovic, Nového Lískovce, Mokré Hory, Lesné, Líšně, Černovic a Slatiny.

Navrhuje se na nich zástavba v Ivanovicích, Medláncích, Řečkovicích, Žebětíně, Bosonohách, v Bohunicích, Přízřenicích, Dolních Heršpicích, Horních Heršpicích, Líšni, Obřanech a Jehnicích.

III. TŘÍDA OCHRANY

Do třetí třídy ochrany jsou řazeny půdy s průměrnou produkční schopností a středním stupněm ochrany, na území města jsou oproti předchozím již méně zastoupeny. Na území města Brna převládají v této třídě většinou méně kvalitní černozemě. Je na nich umístěna zástavba Černých Polí, Zábrdovic, části Vinohrad, Líšně, celých Tuřan a Dvorsk, převážně části Černovic, Chrlic a Holásek.

Navrhuje se na nich rozsáhlá zástavba průmyslové zóny mezi Chlicemi, Tuřany a Dvorsky, urbanizace prostoru východně od Zetoru, zástavba v Soběšicích, Ivanovicích, Maloměřicích, Medláncích a Kníničkách, krajinná zeleň u Černovického hájku.

IV. A V. TŘÍDA OCHRANY

Do čtvrté a páté třídy ochrany jsou řazeny půdy s podprůměrnou produkční schopností, zejména půdy mělké, svažité, šterkovité až kamenité, pro zemědělské obhospodařování málo vhodné. Zástavba se na nich vyvíjela jen výjimečně - okrsek Petrova a hrad Špilberk, sídliště Vinohrady, Líšeň, Lesná, Bystrc (část), obce Brněnské Ivanovice, Obřany, Soběšice, Útěchov, Jehnice, Ořešín, část Ivanovic, Pisárek a Nového Lískovce.

19.1.8. INVESTICE DO PŮDY

V minulosti bylo na území města Brna vybudováno odvodnění na výměře cca 549 ha (dle údajů MS 1977). v průběhu následujících let byly některé plochy zastavěny. Plochy stávajícího odvodnění (bez podrobnějšího prověření jeho funkčnosti) byly znázorněny v průzkumové mapě v měř. 1 : 10 000. Odvodněné plochy se nachází zejména na katastrech Medláanky, Komín, Mokrý Hora, Žebětín, Bosonohy, Bohunice, Přízřenice, Brněnské Ivanovice, Tuřany, Chlice a Holásky, Dvorská.

V jižní části města byla v minulosti vybudována závlaha jako součást tak zvané Závlahové soustavy Brno -jih. Tato závlahová soustava byla natolik komplikovaná a provozně nákladná, že přestala být koncem 20. století využívána a v současné době je z velké části nefunkční. Závlaha byla vybudována na katastrech Tuřany, Dvorská, Chlice, Holásky, Brněnské Ivanovice, Přízřenice, Horní Heršpice, Komárov, mimo soustavu též Komín.

Část návrhových lokalit výstavby je situována na odvodněných pozemcích – viz podrobná tabulka záborů. Před započítáním výstavby bude nutné prověřit funkčnost odvodňovacího zařízení a upřesnit průběh odvodňovacího detailu, aby nedošlo při jeho narušení k podmáčení širší lokality ZPF.

19.1.9. ÚDAJE O HOSPODAŘÍCÍCH ZEMĚDĚLSKÝCH SUBJEKTECH A AREÁLECH ZEMĚDĚLSKÉ PRVOVÝROBY

Zemědělská prvovýroba na území města Brna je zaměřena v první řadě na výrobu rostlinnou a pouze omezeně živočišnou. Největším hospodařícím zemědělským subjektem v území je Agro Tuřany a.s., jehož výrobní základna se nachází na území města Brna. Hospodáři na 1 600 ha zemědělské půdy na území města Brna a jeho bezprostředního okolí. Ze zemědělských činností se zabývá rostlinnou výrobou, chovem skotu, prasat a drůbeže na farmách Tuřany a Chlice, pěstováním a prodejem hrnkových květin, trvalek, okrasných a ovocných dřevin a pěstováním a zpracováním známého Tuřanského zelí v areálech v Brněnských Ivanovicích (Kaštanová), Přízřenicích (Staré náměstí), Dolní Heršpicích (Havránkova).

Ve Starém Lískovci hospodaří v sadech Ovocnářské družstvo Brno - Starý Lískovec a ZVO Starý Lískovec, v Jehnicích hospodaří ing. Petr Vermouzek, v Kníničkách a okolí ing. Petr Juránek. Převážná část ostatních zemědělských subjektů hospodaří na území města buď okrajově a jejich výrobní činnost se odehrává z velké části mimo území města (ZEVO Střelice, Zemědělská společnost Veverčí a.s., AGROPOD a.s., ing. Petr Stejskal, Jaromír Frýbort) a nebo na malých výměrách.

Přehled významných hospodářských subjektů na území města Brna podává tabulka 2 na konci tohoto svazku.

19.1.10. USPOŘÁDÁNÍ ZEMĚDĚLSKÉHO PŮDNÍHO FONDU A POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Zemědělská půda mimo zastavěné území katastru je v převážné většině sloučena do velkých celků orné půdy, které obhospodařují různé zemědělské subjekty, viz tabulka 2 ve svazku 11 - Zábor ZPF a PUPFL - tabulková část.

Na území města jsou zpracovány komplexní pozemkové úpravy v katastrech Tuřany, Holásky, Chrlice, Obřany, Bosonohy, Žebětín, Kníničky a Komín.

Před dokončením jsou pozemkové úpravy v katastru Dvorska.

19.1.11. OPATŘENÍ K ZAJIŠTĚNÍ EKOLOGICKÉ STABILITY

K zajištění ekologické stability byl do územního plánu začleněn územní systém ekologické stability, potřebné plochy pro jeho realizaci jsou zahrnuty do tabulky záborů ZPF pro krajinnou zeleň.

19.1.12. ZPŮSOB VYHODNOCENÍ NÁVRHOVÝCH PLOCH

Jednotlivé návrhové plochy územního plánu jsou značeny kódem, který se skládá z označení katastru, či jednoho z katastrů, na kterém plocha leží, kódu typu plochy (např. B – bydlení) a pořadové číslo takto identifikované plochy.

19.1.13. PŘEHLED ZPŮSOBU VYUŽITÍ PLOCH

Územní plán města Brna obsahuje tyto plochy s rozdílným způsobem využití:

Plochy charakteru stavebního

B	plochy bydlení
C	plochy smíšené obytné
V	plochy veřejné vybavenosti
W	plochy komerční vybavenosti
X	plochy nákupních a zábavních center a zvláštních areálů
S	plochy sportu
E	plochy lehké výroby
P	plochy výroby a skladování
T	plochy technické infrastruktury
D	plochy dopravní infrastruktury plochy veřejné obsluhy území
Y	plochy transformace
R	plochy rekreace

Plochy charakteru nestavebního - volné

H	plochy vodní a vodohospodářské
I	plochy zahrádek
Z	plochy městské zeleně
L	plochy lesní
K	plochy krajinné zeleně
A	plochy zemědělské

Stavební návrhové plochy se skládají z ploch zastavitelných a ploch přestavby. Plochy přestavby jsou území minulým územním plánem značené jako stabilizované. Přestože se v nich mnohdy vyskytují též pozemky evidované jako zemědělská půda, zábor tu není vyhodnocován.

Zvláštní postavení zaujímají plochy transformací, které jsou celé plochami přestavbovými.

19.1.14. POROVNÁNÍ NÁVRHOVÝCH PLOCH S ROZVOJOVÝMI PLOCHAMI V SOUČASNĚ PLATNÉM ÚZEMNÍM PLÁNU

Při vyhodnocování předpokládaných důsledků navrhovaného řešení na zemědělský půdní fond bylo provedeno porovnání jednotlivých typů návrhových ploch s rozvojovými plochami v současně platném územním plánu. Porovnání je pouze orientační, neboť předchozí

územní plán byl zpracován dle jiné metodiky, která odlišným způsobem členila plochy s rozdílným způsobem využití a nezabývala se například vyhodnocováním veřejných prostranství.

19.1.15. ZDŮVODNĚNÍ VHODNOSTI NAVRŽENÉHO ŘEŠENÍ

Hlavním cílem Územního plánu města Brna je trvale udržitelný rozvoj a prosperita města Brna, s nimiž je bezprostředně spojen růst počtu jeho obyvatel a omezení suburbanizace (odliv trvale bydlících obyvatel a pracovních příležitostí do obcí v okolí Brna).

Územní plán naplňuje tento základní cíl mj. návrhem dostatečného rozsahu rozvojových ploch ve všech potřebných funkcích, především ve strategických směrech rozvoje města. Současně vytváří vhodné podmínky pro revitalizaci podvyužitých území a tím i potřebný tlak na intenzivnější a efektivnější využití již zastavěného území města.

Vyvážený růst města předpokládá omezení návrhových ploch severozápadním směrem a přednostní rozvoj směrem jižním, východním a jihovýchodním.

Je upřednostněn rozvoj kompaktního města – využití rezerv v zastavěném území města, efektivnější využití brownfields a jejich přestavba, využití volných ploch v zastavěném území. Směry rozvoje doplňují zástavbu v úsecích rozšířené zástavby a na plochách navazujících na zástavbu tak, aby nově urbanizované rozvojové plochy navazovaly na zastavěné území města a využívaly území kolem komunikačních os a stávající komunikační síť.

Velká část návrhových ploch byla uvedena už v územním plánu z roku 1994 a nebyla dosud naplněna.

Vzhledem k tomu, že město Brno vzniklo a existuje na soutoku řek, jeho zastavěné území již dnes využívá zejména plochy půd v I. a II. třídě ochrany zemědělské půdy. Rozvoj některých městských částí nelze realizovat mimo tyto bonitní půdy (Komárov, Horní Heršpice, Dolní Heršpice, Přízřenice, západní část Chrlic, Ivanovice, Medlánský, Řečkovice, Žebětín, Bosonohy, Bohunice, Líšeň, Obřany a Jehnice).

CHARAKTERISTIKA ZÁBORU ZPF PRO PLOCHY STAVEBNÍHO CHARAKTERU

VARIANTA I

navržené rozvojové stavební plochy		z toho zábor ZPF		zábor ZPF v I. a II. třídě ochrany		zábor ZPF ve III. – V. třídě ochrany	
ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
3 344	100	2 578	77	1 250	48	1 328	52

VARIANTA II

navržené rozvojové stavební plochy		z toho zábor ZPF		zábor ZPF v I. a II. třídě ochrany		zábor ZPF ve III. – V. třídě ochrany	
ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
2 870	100	2 174	76	1 134	52	1 040	48

VARIANTA III

navržené rozvojové stavební plochy		z toho zábor ZPF		zábor ZPF v I. a II. třídě ochrany		zábor ZPF ve III. – V. třídě ochrany	
ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
2 764	100	2 050	74	1 151	56	899	44

Jednotlivé plochy záboru pro plochy stavebního charakteru jsou popsány v samostatné tabulce, veřejná prostranství jejichž samostatné značení by bylo nepřehledné a zavádějící, jsou uváděny v celkové sumě za jednotlivé katastry.

Plochy krajinné zeleně jsou významným zábohem zemědělského půdního fondu, a to zejména v rámci územního systému ekologické stability. Pro tyto zábohy je možno ve smyslu Metodického pokynu odboru ochrany lesa a půdy MŽP ČR ze dne 1. 10. 1996 č.j. OOLP/1067/96 k odnímání půdy ze zemědělského půdního fondu podle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších právních předpisů, odnímat půdu I. třídy ochrany, byť výjimečně. Odnímáním zemědělské půdy pro krajinnou zeleň nedochází k narušení jejich biologických funkcí. Krajinná zeleň je z velké části součástí navrženého územního systému ekologické stability, systému ploch rozlivu, významných krajinných prvků, pohledově exponovaných ploch a ve výjimečných případech funguje jako zeleň izolační.

Plochy městské zeleně, pokud nejsou navrženy na půdách horší kvality či v současně zastavěném území, zasahují do nejkvalitnějších půd zejména v nivách řek Svratky a Svitavy. Rovněž při jejich realizaci dochází k narušení biologických vlastností půdy jen omezeně (zpevněné plochy, přípustné stavby).

Plochy lesní jsou zábořem zemědělského půdního fondu zejména v jižní a jihovýchodní části řešeného území. Slouží k posílení ekologických funkcí krajiny. Navrhují se jako součást územního systému ekologické stability, rekreačního zázemí v záplavovém území, jako izolační pás mezi osídlením a průmyslovou zónou Tuřany.

Plochy navržené pro plnění funkce městské zeleně jsou detailněji popsány v následující tabulce, plochy krajinné zeleně jsou vyjádřeny v sumách za katastr.

CHARAKTERISTIKA ZÁBORU ZPF PRO ZELEŇ

VARIANTA I

navržené rozvojové plochy pro zeleň		z toho zábor ZPF		zábor ZPF v I. a II. třídě ochrany		zábor ZPF v III. - V. třídě ochrany	
ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1 578	100	1 254	79	610	49	644	51

VARIANTA II

navržené rozvojové plochy pro zeleň		z toho zábor ZPF		zábor ZPF v I. a II. třídě ochrany		zábor ZPF v III. - V. třídě ochrany	
ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1 330	100	1 031	78	505	49	526	51

VARIANTA III

navržené rozvojové plochy pro zeleň		z toho zábor ZPF		zábor ZPF v I. a II. třídě ochrany		zábor ZPF v III. - V. třídě ochrany	
ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1 320	100	1 030	78	492	48	538	52

19.1.16. POPIS LOKALIT PŘEDPOKLÁDANÉHO ZÁBORU ZPF

Jednotlivé lokality záboru ZPF jsou charakterizovány v tabulkách:

- 3a Bilanční vyhodnocení záboru ZPF pro plochy stavebního charakteru – varianty I, II a III na konci tohoto svazku
- 3b Bilanční vyhodnocení záboru ZPF pro plochy nestavebního charakteru – varianty I, II a III na konci tohoto svazku
- 4a Bilanční vyhodnocení záboru ZPF pro plochy stavebního charakteru – sumy za katastrální území – varianty I, II a III na konci tohoto svazku
- 4b Bilanční vyhodnocení záboru ZPF pro plochy nestavebního charakteru – sumy za katastrální území – varianty I, II a III na konci tohoto svazku